

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА

Р. Г. Прозоров, аспірант, Інститут тваринництва НААН України

В статті викладено методичні підходи, щодо формування організаційної структури управління логістичною системою в сільськогосподарських підприємствах з виробництва продукції молочного скотарства, які полягають у визначенні організаційної структури з урахуванням логістичної складової з подальшою розробкою оптимальної структури управління логістичною системою шляхом автоматизації сільськогосподарського виробництва.

Ключові слова: молочне скотарство, логістична система, організаційна структура, ефективність, раціональність.

Постановка проблеми: Молочне скотарство завжди було головною галуззю тваринництва. За роки трансформації молочне скотарство зазнало найбільш тяжкі втрати, та стало вестись за звуженим типом відтворення. На думку окремих дослідників зменшення виробництва молока та чисельності поголів'я корів було наслідком неадекватності економічного механізму розвитку галузі [4]. Ціни на молочну сировину протягом тривалого періоду не відповідали інтересам товаровиробників, підтримка держави була недостатньою. Тому дослідження напрямів відродження молочного скотарства в сучасних умовах набуває актуальності і має практичне значення. Одним із напрямів досягнення бажаного результату є формування логістичної системи молочного скотарства.

Аналіз останніх досліджень: В Україні, на жаль, відсутня розвинута логістична система. З року в рік морально й фізично зношується устаткування. Існує сезонне коливання ціни на продукцію сільськогосподарських виробників та її залежність від об'ємів виробництва. Проведений аналіз літературних джерел дозволив встановити, що застосування логістики значно підвищує рівень ефективності в підприємствах з виробництва продукції скотарства (5–10 %), що досягається за рахунок поширення логістики. Скорочення на 1 % логістичних витрат еквівалентне збільшенню обсягу продажів майже на 10 %. Скорочення на 1 % логістичних витрат еквівалентне збільшенню обсягу продажів майже на 10 % [1].

Проблема формування та розвитку логістичної системи – одна з найактуальніших для науковців і практиків упродовж кількох десятиліть. Цю тематику досліджувало чимало зарубіжних та вітчизняних науковців, а саме: Б.А. Анікин, В. А. Гудкова, Д. Кочубей, Л.Б. Міротіна, І.Е. Ташбаєва, С.М. Осипенко, О.В. Посилкіна, Г.Р. Руденко, О.І. Симоненко, О.М. Сумець, О.В. Ульяновко та ін.

Незважаючи на значну кількість праць, виникає необхідність пошуку нових шляхів вирішення цих проблем, розробки нової концепції управління виробництвом і реалізацією продукції молочного скотарства. Найбільш очевидним і правильним вирішенням цього завдання є створення ефективної мобільної логістичної системи управ-

ління, об'єднаної з інформаційною системою.

Постановка завдання: Цілю статті є визначення теоретико-методичних підходів, щодо формування організаційної структури управління логістичною системою в сільськогосподарських підприємствах з виробництва продукції молочного скотарства.

Виклад основного матеріалу дослідження: Одним з найважливіших питань функціонування сільськогосподарських підприємств є ефективність логістичної діяльності, що об'єднує рух матеріальних, інформаційних і фінансових (грошових) потоків. Проте досі, ці процеси прийнято об'єднувати лише напрямком діяльності. При цьому не враховується можливість досягнення синергетичного ефекту.

В ході проведеного аналізу було встановлено, що існуючі системи управління закупівельною діяльністю, управління запасами і організація складського господарства на більшості підприємств не відповідають сучасним вимогам. Система управління на сільськогосподарському підприємстві повинна зумовлювати комплексне, систематизоване функціонування логістичних структур, які будуть відповідати конкретним функціям і цілям логістичного призначення відповідно до місця застосування та соціально-економічним і організаційно-технічним умовам їх формування, враховувати принципи та напрями логістичної інтенсифікації їх доцільного розвитку, а також дотримуватись оптимальних значень ефективності та раціональності функціонування логістичних систем діяльності, які сформовані в процесі проектування логістичної системи.

Однак зазначені параметри та врахування специфіки галузі, як би якісно вони не були спрогнозовані в процесі проектування логістичної системи, потрібно після закінчення певного часу надавати корективам. Це є доцільним, оскільки логістична система повинна враховувати зміни та піддаватися новим впливам навколишнього середовища і можливим змінам у власному внутрішньому середовищі. Враховуючи ці обставини, це не повинно впливати на оптимізаційні та адаптивні властивості логістики особливо під впливом неефективної системи управління. Тому, крім наведених вище вимог щодо якісної системи управління, вона зобов'язана сприяти модернізації та

логістичної інтенсифікації за рахунок поглиблення адаптації та якісних інформаційних потоків.

Для досягнення поглибленої адаптації та якісних інформаційних потоків система управління логістичною системою повинна формувати відповідну організаційну структуру управління. Така структура повинна представляти доцільний набір управлінських підсистем та їх елементів, що знаходяться в необхідному горизонтальному та вертикальному ієрархічному зв'язку і володіти властивостями, що дозволяють забезпечувати логістичній системі економічну надійність [2].

На основі цього необхідним є: визначення організаційної структури підприємства з виробництва молока з урахуванням логістичної складової що полегшить управління господарством, допоможе відповісти на питання: хто, що, коли, де, чому, та дозволить визначити планування роботи на підприємстві що в подальшому сприятиме визначенню показників результативності логістичної діяльності підприємства щодо спроможності його логістичної системи досягнення установлених зовнішніх цілей, націленості на те, щоб всі її організаційні рішення і дії відповідали критеріям, які встановлені зовнішнім середовищем.

На багатьох підприємствах, не існує «системи» виконання тих чи інших операцій які зафіксовані на папері. Деякі основні цілі роботи та управління підприємством знаходиться в голові власника або керуючого.

Чим більше сільськогосподарське підприємство, тим більше співробітників на ньому працює і тим більше потрібні письмових звітів, протоколів, інструкцій, форм. Для ефективного організаційного процесу необхідно систематизувати управління персоналом і процесами, за рахунок чого гарантуватиметься збереженість важливої інформація, і персонал буде освідомлений зі своїми обов'язками: що, коли, де, навіщо і як він повинен робити свою роботу.

Системне управління також допоможе уникнути виконання роботи «по своєму» і забезпечить ведення підприємницької діяльності в певному, структурованому порядку. Тобто раціонально і ефективно використовувати час, гроші та інші ресурси.

Сільськогосподарські підприємства, як і всі інші підприємства, не можуть існувати без певної організаційної структури. Добре розроблена організаційна структура забезпечує якісну організацію і чітку послідовність функціонування підприємства, що дозволяє: організувати роботу; збільшити ефективність; управляти персоналом; збільшити продуктивність, знизити витрати.

Більшості господарств не вдається пройти три етапи організації роботи і відповісти на поставлені запитання. Оскільки це не легко, як здається на перший погляд. Саме застосування добре сформованої організаційної структури на підприємстві дозволить сформувати другий етап і ві-

дповісти на питання третього.

Загальновідомо, що на всіх успішних підприємствах застосовуються організаційні системи управління. Щоб розробити ефективну систему роботи, також необхідно їх використовувати.

Для організації виробничого процесу, потрібно вивчити запропонований бізнес-план розвитку, в якому викладенні поставленні цілі та мета. На основі розрахунків наведених в бізнес плані зрозуміло яка кількість працівників потрібна для організації ефективної роботи підприємства [4]. Далі визначається, який саме так званий «Головний» персонал необхідно включити в роботу. Кожен співробітник відіграє важливу роль у виконанні щоденної роботи і є запорукою успіху підприємства.

Головною метою є те, щоб керівник і співробітники «розуміли один одного» і мали однако-ве уявлення про розподіл повноважень, і відповідальність при виконанні поставлених задач. Краща організаційна структура ґрунтується на вдосконаленні та управлінні матеріальними і пов'язаними з ними інформаційними та фінансовими потоками на шляху від первинного джерела керівника до нижчого робітника в ланці.

Розробка організаційної структури проходить у шість етапів: визначається керівник; визначення основних видів діяльності підприємства; створення структури відділу; розподіл повноважень, який полягає в розподілі повноважень у відділу; зміна структури.

Якщо пройшовши п'ять кроків побудови організаційної структури керівництво задоволено структурою, в якій відображені позиції всіх співробітників, то можна вважати що отримали організаційну структуру яка зможе задовольнити потреби керівництва і вирішити питання щодо ефективного управління підприємством [5].

Організаційна структура управління логістичною системою з урахуванням викладеного повинна бути в певній мірі дзеркальним відображенням організаційно-виробничої структури. При цьому групи управлінських завдань і функцій, формуючись і розподіляючись по спеціалізованих управлінських підрозділах і групах фахівців, повинні бути похідними від системи цілей, що стоять перед логістичною системою в цілому і кожної її організаційно-виробничої структури окремо.

Таким чином, для оптимізаційної побудови організаційних структур управління насамперед доцільно системно проаналізувати всі технологічні та адекватні їм інформаційні операції логістичного обслуговування, господарські зв'язки і викликані ними документообіг в масштабах зональних і регіональних логістичних центрів й у необхідні інтервали і моменти часу. Найбільш очевидним і правильним вирішенням цього завдання є створення ефективної мобільної логістичної системи управління, об'єднаної з інформаційною системою. Мета створення такої системи – авто-

матизація логістичних та інформаційних процесів, економія коштів і збільшення кількості реалізованих управлінських рішень на основі використання сучасних комп'ютерних систем.

Системне дослідження такого роду і черговість прийняття відповідних рішень щодо формування організаційної структури управління треба представити у вигляді послідовності ряду етапів кінцевою метою яких є створення оптимальної структури управління логістичною системою, яка інтегрує як матеріальну складову логістики, таку як рух матеріалів, товарів і вантажів, так і інформаційну складову, що базується на сучасній інформаційно-обчислювальній системі, з безліччю гілок, вузлів і кластерів. У структурі логістичної системи сільськогосподарського підприємства локально-обчислювальна або інформаційна система буде виконувати як функцію засобу зберігання, обробки і передачі інформаційних потоків, так і елемента, що здійснює зворотний зв'язок. Локально-обчислювальна мережа повинна проектуватися з урахуванням не тільки розробленої структури управління логістикою, а й бути сучасною, модернізованою і ефективною з точки зору оптимізації логістичних процесів на підприємстві [6].

Інтеграція логістичних та інформаційних систем є інструментом вдосконалення логістичної діяльності на підприємстві. Найбільш очевидним способом такої інтеграції є проектування та впровадження інформаційно-логістичних систем.

Організаційна структура управління логістичною системою спроектована шляхом автома-

тизації сільськогосподарського виробництва. Основні напрямки змін полягають в наступному: Створення на підприємствах окремих служб логістики з оновленою інформаційною базою та об'єднання; Організація роботи складів в автоматизованому режимі; Консолідація співробітників, що працюють в різних відділах, під єдиним управлінням; Організація інформаційної системи, що працює в безперервному і цілодобовому режимі; Створення єдиного програмного забезпечення, що об'єднує процеси виробничого планування і складу готової продукції.

Висновок: Визначено що ефективність та раціональність функціонування логістичних систем залежить від досягнення поглибленої адаптації та якісних інформаційних потоків системи управління логістичною системою, яка повинна формувати відповідну організаційну структуру управління. На основі цього встановлено, що першим кроком є розробка та визначення організаційної структури підприємства з виробництва молока з урахуванням логістичної складової на основі алгоритму формування організаційної структури сільськогосподарського підприємства, який дозволяє ввести зміни в існуючу організаційну структуру підприємства що проходить у шість етапів. Після чого проектується організаційна структура управління логістичною системою шляхом автоматизації сільськогосподарського виробництва. Реалізація вищевикладених заходів дозволить сільськогосподарським підприємствам та службі логістики проводити більш ефективну роботу, знизити витрати та покращити контроль.

Список використаної літератури:

1. Гуторов О.І. Формування логістичних систем у сільському господарстві: монографія / О.І. Гуторов, Н.В. Прозорова, Р.Г. Прозоров / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х.: ХНАУ, 2013. – 238 с.
2. Аникин Б.А. Логистика: Учебник для вузов / Б.А. Аникин, В. В. Дыбская, А. А. Колобов и др.; под ред. проф. Аникина Б.А. – Изд. 3-е, перераб., доп. – М: Инфра-М, 2002. – 368 с.
3. Герасимчук В.Г. Развитие підприємництва: диагностика, стратегія, ефективність / В.Г. Герасимчук. – К.: Вища школа, 2001. – 167 с.
4. Ульяновченко О.В. Приоритетні напрями розвитку складових розподільчої логістики агропродовольчої продукції / О.В. Ульяновченко, О.М. Сумець // Вісник аграрної науки. – 2014. – № 11. – С. 57-62.
5. David P. MANAGEMENT STRATEGIES FOR DAIRY SYSTEMS / P. David // National Mastitis Council Regional Meeting Proceedings. – 2000. – Sumrall Aurora Dairies Bell, Florida
6. Кристофер М. Логистика и управление цепочками поставок / М. Кристофер ; [под общ. ред. В.С. Лукинского]. – СПб. : Питер, 2004. – 316 с.

Прозоров Р.Г. ФОРМИРОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННОЙ СТРУКТУРЫ УПРАВЛЕНИЯ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМОЙ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПРОДУКЦИИ МОЛОЧНОГО СКОТОВОДСТВА.

В статье изложены методические подходы, по формированию организационной структуры управления логистической системой в сельскохозяйственных предприятиях по производству продукции молочного скотоводства, которые заключаются в определении организационной структуры с учетом логистической составляющей с последующей разработкой оптимальной структуры управления логистической системой путем автоматизации сельскохозяйственного производства.

Ключевые слова: *молочное скотоводство, логистическая система, организационная структура, эффективность, рациональность*

Prozorov R.G. FORMATION ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF THE LOGISTICS SYSTEM IN AGRICULTURAL ENTERPRISES IN PRODUCTION OF DAIRY CATTLE.

In the article the methodical approaches on formation of organizational structure of the logistics system in agricultural enterprises producing dairy products, which consist in determining the organizational structure considering logistics component of further development of the optimal structure of management by automating logistics system of agricultural production.

Keywords: dairy cattle, logistic system, organizational structure, efficiency, rationality

Дата надходження до редакції: 25.03.2015 р.
Рецензент: д.е.н., професор Ульяновченко О.В.

УДК 338.431.8

МІСЦЕ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ СТРУКТУРІ АГРОБІЗНЕСУ

Ю. В. Зіньцо, аспірант, Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті з'ясовано суть понять "організація" та "організаційна структура", розглянено основні рівні функціонування аграрного бізнесу, та характерні особливості фермерської продукції. Визначено місце фермерських господарств в організаційній структурі агробізнесу.

Ключові слова: аграрний бізнес, фермерське господарство, організаційна структура.

Постановка проблеми. В розвинутих країнах фермерські господарства є визначальними формами організації агробізнесу. Їхнє місце визначається здатністю виробляти більш ефективні продукти харчування. Однак в останній час продуктивний ланцюжок "фермерські господарства – споживачі", значно ускладнився та урізноманітнівся. Це пов'язане з вибагливістю та мінливістю споживача у своїх потребах, смаках та уподобаннях. Тому фермерам в умовах конкурентного ринку необхідно постійно втілювати в життя маркетингові ідеї ведення агробізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Варто зазначити, що на сьогоднішній день в аграрному секторі економіки України значно зросла кількість фермерських господарств та збільшилася площа оброблюваних ними сільськогосподарських земель.

Діяльністю різних організаційно-правових форм господарювання, зокрема фермерськими господарствами, приділяється увага багатьма науковцями, такими як: В. Горьовий, Ю.Губені, Є.Майовець, В. Месель-Веселяк, О. Савченко, М. Хорунжий, а також М. Баккет та В. Коныгин.

Постановка завдання: Метою даного до-

слідження є визначення місця фермерських господарств в організаційній структурі агробізнесу України.

Виклад основного матеріалу. Концепція аграрного бізнесу в країнах Західної Європи та США наприкінці 50-х років XIXст. зароджується. Вона вперше була описана в працях американських науковців Р.Голдберга та Дж.Девіса. На їхній погляд агробізнес – це сума всіх операцій пов'язаних з виробництвом, зберіганням, транспортуванням, переробкою і розподілом сільськогосподарської продукції та наданням послуг у сфері ресурсного забезпечення сільського господарства [1].

Агробізнес, є формою підприємництва в аграрному секторі, який являє собою сукупність економічних відносин що відбуваються в економіці країни. До інфраструктури агробізнесу відносять: банки, біржі, страхові компанії, інвестиційні фонди, підготовку і перепідготовку кадрів, науку. Держава здійснює свою політику стосовно агробізнесу у трьох напрямках, таких як: підтримка, захист та регулювання [5].

І.Ю.Сіваченко в агробізнесі, виокремлює три рівні його функціонування. На практиці усі рівні є тісно взаємопов'язані (рис.1) [1].

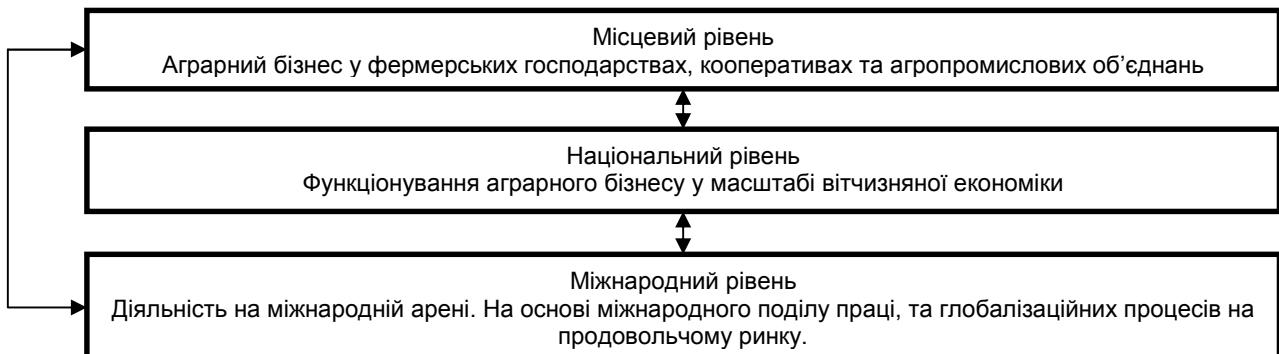

Рис. 1. Рівні функціонування аграрного бізнесу.

Складено автором на основі [1]

В основі будь якого фермерського господарства лежить використання трьох основних

видів ресурсів - землі, капітала і праці. Але, на нашу думку, запорукою успішного ведення аграр-